

Akateeminen johtaminen

Helena Ahonen

Akateemisen johtamisen työpaja 3

20.8. Ammattirooli ja persoona

27.8. Systemiajattelu ja johtaminen

3.9. Johtaja rajan vartijana

10.9. Minä johtajana

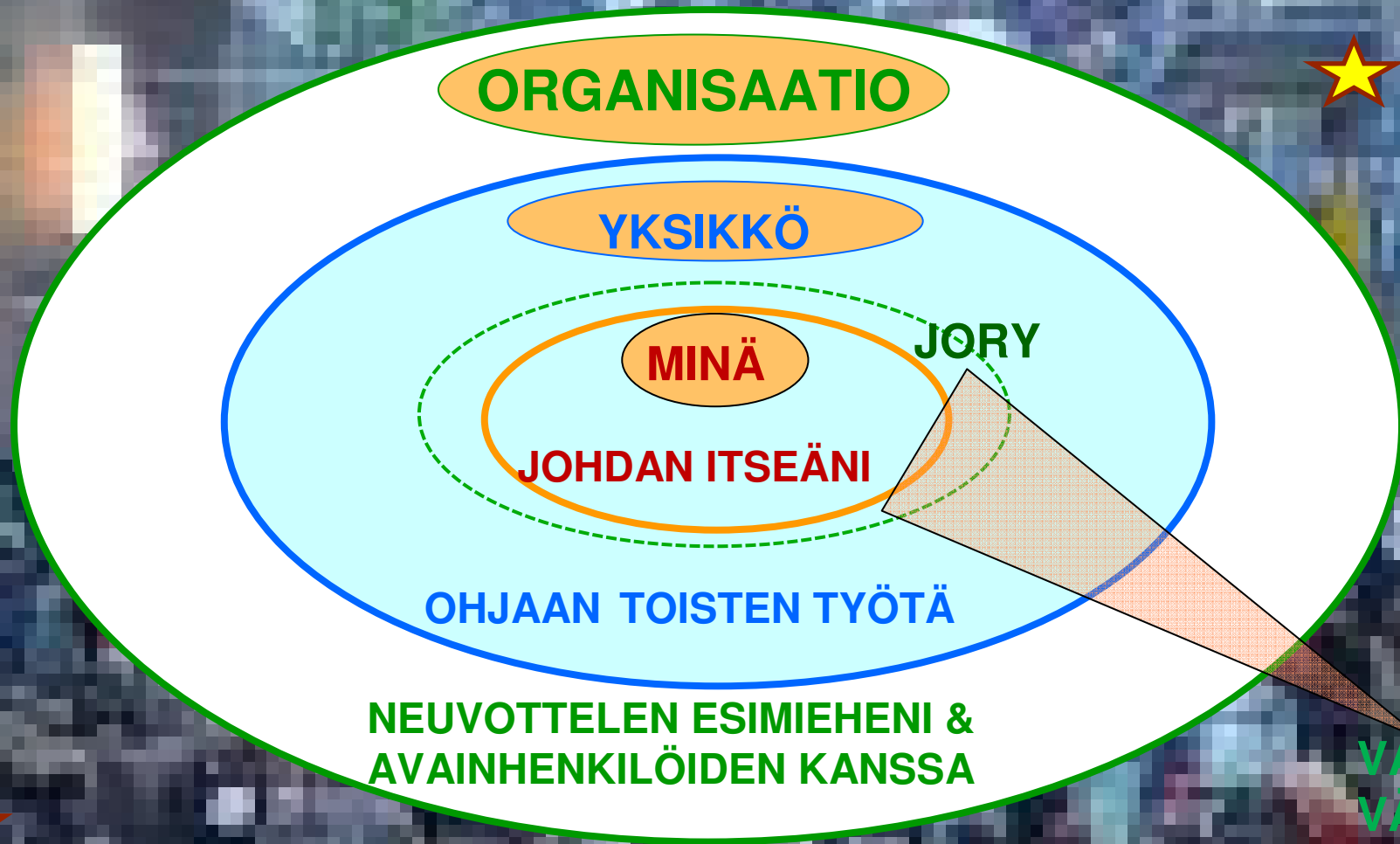

Ammattirooli ja persoona

Johtamishierarkia

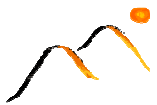
Y M P Ä R I S T Ö

TEEN HAVAINTOJA, TULKINTOJA & JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Systemiajattelu ja johtaminen

Miksi systeemiajattelua

Kokonaisuuksien hallintaa vai ongelmanratkaisua

- Työhön kohdistuu jatkuvasti ulkoisia ja sisäisiä muutospaineita, jotka sekoittavat kokonaiskuvan ja tärkeysjärjestyksen
- Kun katsotaan maailmaa systeemeinä, pystytään hahmottamaan irralliset asiat kokonaisuuksina
- Kun tunnetaan systeemien yleisiä lainalaisuuksia, voidaan pienelläkin liikkeellä saada aikaan suuria muutoksia
- Muuttamalla systeemejä muutetaan maailmaa

Systemin ominaisuuksia

- 1 **Systemi muodostuu joukosta **osia**, jotka ovat toinen toisistaan **riippuvia**. Tästä seuraa, että jos yhteen systemin osaan vaikutetaan, vaikuttavat muutkin osat**
- 2 **Systemillä on **rajat** suhteessa ympäristöönsä. Ympäristö puolestaan muodostuu toisista systeemeistä**
- 3 **Systemi sisältää osasysteemejä... korkeammantasoiset tai laaja-alaisemmat systemit sulkevat sisäänsä alemmantasoiset ja kapeampialaiset systemit**

Harri Hyyppä: Avointen järjestelmien teoria..., Oulun yo, 1983

Systemein tehtävä

- Jokainen systeemi on olemassa jotakin tiettyä ainutlaatuista **tarkoitusta** varten, joka on peräisin systeemin **ulkopuolelta** > **PERUSTEHTÄVÄ**
- Jos systeemiä käytetään muuhun tarkoitukseen, se vioittuu tai ympäristö häiriintyy

Systemi muodostuu osista

- Osien välinen **vuorovaikutus** ratkaisee, miten hyvin systemi toteuttaa tarkoitustaan
- Kun vaikuttaa yhteen osaan, vaikutetaan myös niihin osiin, joihin osa on vuorovaikutuksessa, usein koko systemiin

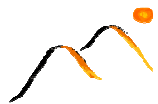

Johtajan tehtävä

pitää huolta siitä, että

- 1 toteutettu perustehtävä on sopimuksen mukainen vastaus ympäristön tarpeisiin**
- 2 systeemin osat tekevät sitä, mikä edistää tehokkaasti perustehtävää**

”Joint statement”-case

”... while it presents positions of high principle that can be endorsed by many campus constituencies, it is less successful in identifying the specific structures and processes that would implement these principles”

”...an academic Camelot – devoutly to be wished for but not achievable by mere mortals”

Birnbaum: How Colleges Work, Jossey Bass, 1988

Mission impossible?

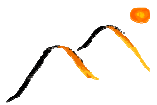
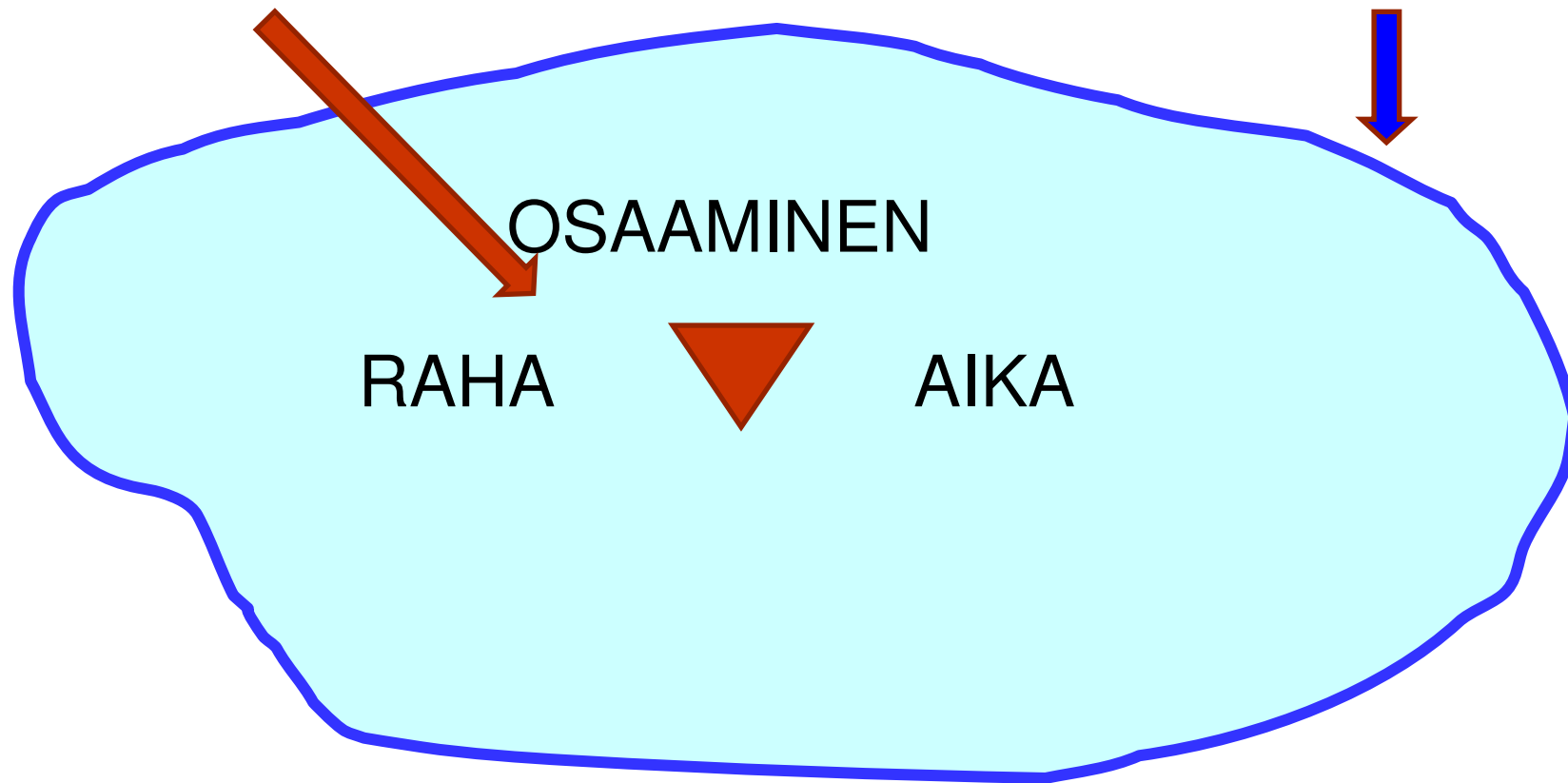
- **Organisaatio antaa tavoitteet ja resurssit**
- **Laitos toteuttaa perustehtävää näiden rajojen puitteissa**
- **Systemi alkaa rakoilla, jos toteuttajat toimivat sovitun perustehtävän sijasta omien mielikuviansa ohjaamina > tehtävä paisuu ja siitä tulee mahdoton**

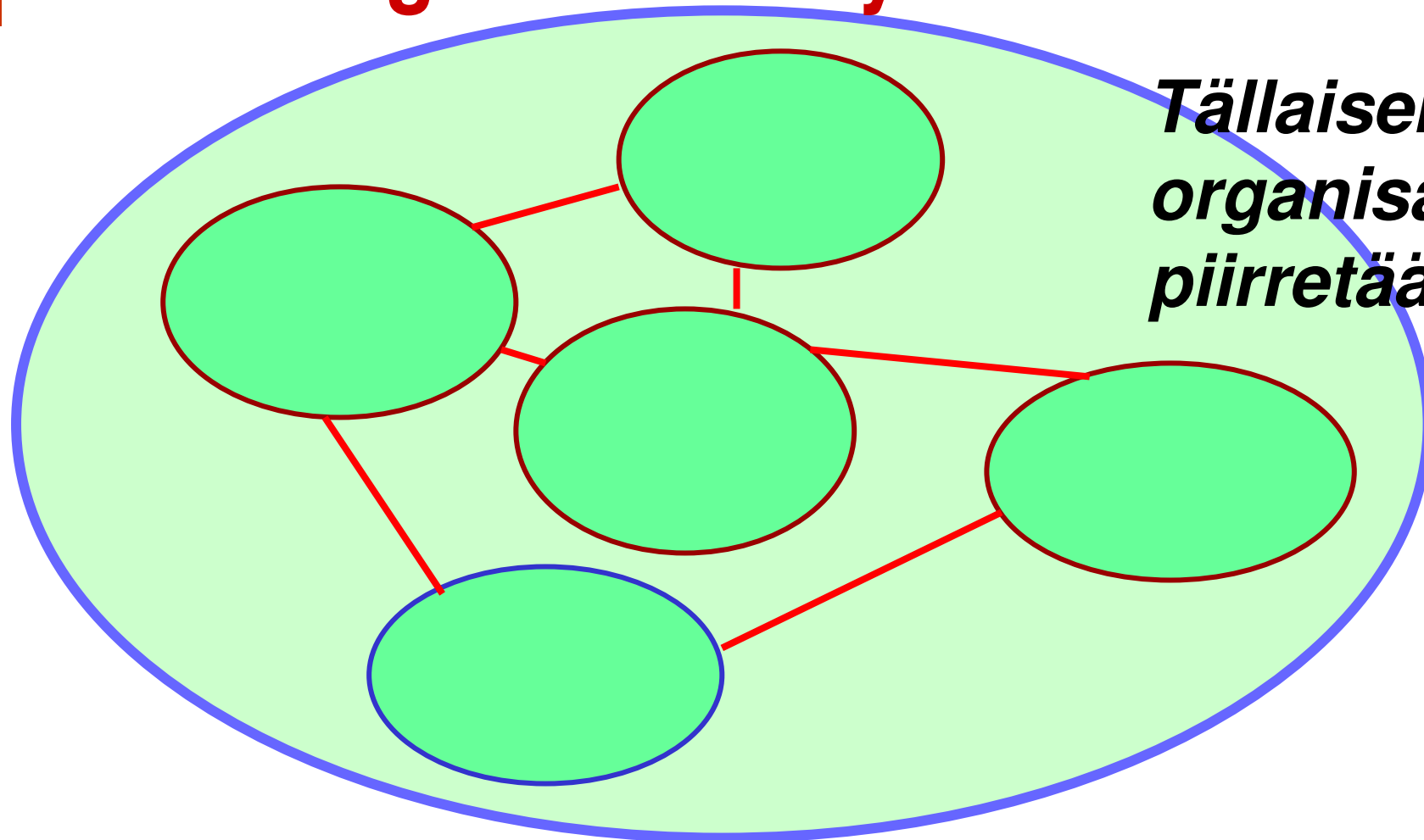
Sopimuksia vai uskomuksia

PERUSTEHTÄVÄ

TOIMINTA-ALUE

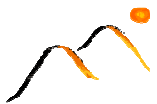

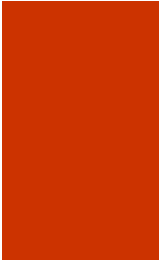
Organisaatio systeeminä

*Tällaiseksi
organisaatio
piirretään*

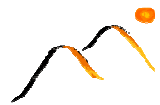
SULJETTU

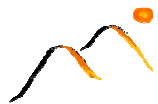
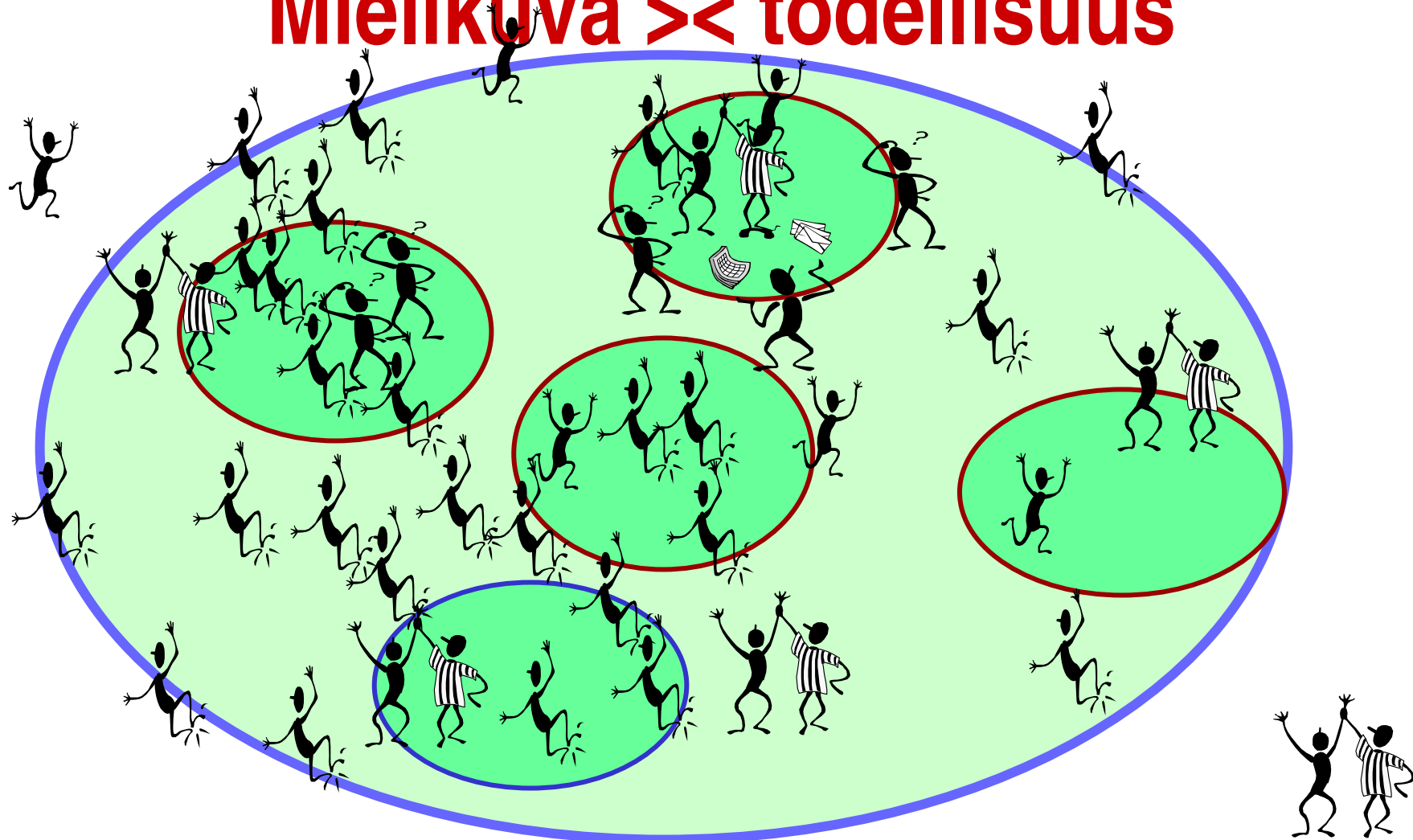

**...ja
tällaiselta se
näyttää**

AVOIN

Mielikuva >< todellisuus

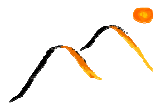

Sengeläisiä viisauksia

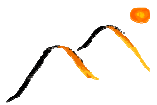
- **Tämän päivän ongelmat aiheutuvat eilisen ratkaisusta**
- **Syy ja seuraus voivat olla kaukana toisistaan**
- **Helppo tie ulos johtaa usein takaisin sisään**
- **Hoito voi olla pahempi kuin tauti**
- **Nopeammin on hitaammin**
- **Ongelmien syy ei ole ulkopuolella**
- **Mitä voimakkaammin pyrit vaikuttamaan systeemiin, sitä voimakkaammin sen vastustaa muutosta**

Peter Senge: The Fifth Discipline, 1990

Johtaja rajan vartijana

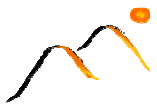

Viralliset rajat

Syntyvät sopimuksista

- Sopimus työtehtävästä, työajasta ja palkasta
- Sitovat tavoitteet
- Se mitä organisaatiossa on päätetty

Yksilölliset uskomukset

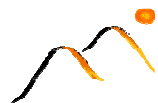
Perustuvat ihmisten henkilökohtaisiin mielikuviin eikä niiden perusteella voi velvoittaa muuta yhteisöä toimimaan. Yksilöt kuitenkin pitävät omia uskomuksiaan totuutena.

- Omat kokemukset
- Ystävyyssuhteet
- Pyrkimykset
- Tunteet

Nunnally: Tietoisuuden kehä

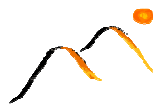

Toimintakulttuuri

Syntyy koko yhteisön jakamista yhteisistä uskomuksista

Organisaation dynamiikka voi olla luonteeltaan

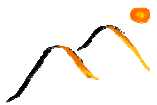
- Kilpailevaa
- Taistelevaa
- Riippuvuutta toisesta
- Seksuaalista
- Yhteistyötä luovaa ja kunnioittavaa

Case-työskentely

- Tietojen kerääminen
- Tulkinta
- Hypoteesi
- Johtopäätökset
- Päätökset

TYÖYHTEISÖ

RAKENTEET

TYÖNJAKO
TYÖROOLIT

SOPIMUKSET
PERUSTEHTÄVÄT

TIEDONKULKU
TALOT JA TAVARAT

VUOROVAIKUTUS

YHTEISTYÖ

IHMISSUHTEET

TIEDON TARPEET

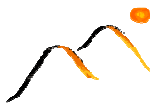
SOSIAALISET TARPEET

ARVOT

PERUSMIELIKUVA

ASENTEET

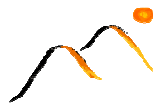
USKOMUKSET

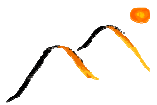
Minä johtajana

Vallanjakoa

**Valta on suureksi osaksi näkymätön
systemi, joka ohjaa organisaation
toimintaa koko ajan**

Johtamishierarkia

Y M P Ä R I S T Ö

Miksi?

VARMISTAA HY:N
OLEMASSAOLON

TOTEUTTAA HY:N
PERUSTEHTÄVIÄ

EDISTÄÄ TYÖN TEHOKKUUTTA &
TARKOITUKSEN MUKAISUUTTA

ORGANISAATIO

YKSIKKÖ

MINÄ

JOHDAN ITSEÄNI

JORY

OHJAAN TOISTEN TYÖTÄ

NEUVOTTELEN ESIMIEHENI &
AVAINHENKILÖIDEN KANSSA

VALTA
VÄHENE

TEEN HAVAINTOJA, TULKINTOJA &
JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Ammatillinen johtaminen on

- Tavoitteellista ja suunnitelmallista toimintaa
  - Julkistetut johtamistavoitteet
  - Oma johtamissuunnitelma

Slaidi-sarjat

Nettisivulla www.mestariluokka.fi/kirjasto/diat

- Akateeminen johtaminen
- Ammattirooli
- Valta
- Toimintakulttuuri

Helena Ahonen

Johdon kouluttaja ja työnohjaaja

helena.ahonen@mestariluokka.fi

050-514 3414

www.mestariluokka.fi

